

Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik har i brev af 28. oktober 2011 stillet følgende spørgsmål nr. 36 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Joacim B. Olsen (LA).

17. november 2011

J.nr. 2011-0014877/2011-1358

Spørgsmål nr. 36:

”Ministeren bedes oplyse, om det findes dokumentation for, hvilken effekt start-hjælp, kontanthjælpsloft og 450-timers reglen har haft i forhold til at få herboende udlændinge i arbejde. Hvis der findes dokumentation, bedes ministeren fremsende det.”

Endeligt svar:

Jeg kan oplyse, at der er blevet lavet en række undersøgelser, som havde til formål at belyse effekten af starthjælpen, kontanthjælpsloftet og time-reglen.

Jeg refererer fra hovedkonklusionerne på de forskellige undersøgelser nedenfor.

Som det fremgår af konklusionerne på undersøgelserne fra fx Rockwoolfondens Forskningsenhed fra henholdsvis 2007 og 2009, så har starthjælpen haft en beskæftigelseseffekt. Det fremgår imidlertid også, at mange er uden beskæftigelse, og at de har dårlig økonomi og dermed ringe levevilkår, der for nogle vedkommende nærmer sig absolut fattigdom.

Den samme tendens fremgår af SFI's undersøgelse fra 2008 om betydningen af 300 times reglen. Af konklusionen heri fremgår det, at levevilkårene forringes for de berørte. Hovedparten af interviewpersonerne vurderer, at deres økonomi er enten nogenlunde eller dårlig. Frakendte vurderer generelt deres økonomi dårligere end ikke-frakendte, mens personer, der er kommet i beskæftigelse på interviewtidspunktet, generelt vurderer deres økonomi bedre end ikke-beskæftigede.

Det kan godt være, at de nedsatte ydelser isoleret set fremmer beskæftigelse og integration for nogle få; men den pris er alt for høj, når rigtig mange mennesker samtidig kommer til at leve i fattigdom. Efter min opfattelse viser tallene, at for få er kommet i arbejde i forhold til, hvor mange der er skubbet ud i fattigdom.

Derfor vil regeringen gennemføre en reform af kontanthjælpsområdet, som afskaffer de særligt lave ydelser i kontanthjælpsystemet. I stedet skal vi sikre, at kontanthjælpsmodtagerne får bedre hjælp til at komme i arbejde. Regeringen lægger

derfor med satsuljeprioriteringen for 2012 op til en tættere og håndholdt beskæftigelsesrettet indsats for kontanthjælpsmodtagere i match 3.

Starthjælp

Rockwoolfondens Forskningsenhed, 2007

Rockwoolfondens Forskningsenhed lavede i 2007 en evaluering af starthjælpens effekt. Evalueringen viser, at indførelsen af starthjælpen har øget afgang til beskæftigelse for de berørte. De facto er det introduktionsydelse, undersøgelsen omfatter, og 11.347 nyankomne flygtninge og indvandrere er med i analysen.

Den beregnede andel i beskæftigelse 16 måneder efter de fik opholdstilladelse er 9 procent før indførelsen af starthjælp og 14 efter indførelsen af starthjælp, jf. Nyt fra Rockwoolfondens Forskningsenhed, april 2007. Det svarer til en stigning i beskæftigelsen på 56 procent efter 16 måneders ophold her i landet.

Rockwoolfonden konkluderer, at indførelsen af starthjælpen i 2002 har haft to effekter: Den ene er, at flere flygtninge er kommet hurtigere i arbejde. Den anden er, at flere må klare sig selv uden hverken offentlig hjælp eller lønindkomst.

Rockwoolfondens Forskningsenhed, 2009

Rockwoolfondens Forskningsenhed lavede i 2009 en yderligere analyse af starthjælpens betydning for flygtnings levevilkår og beskæftigelse. Af rapportens konklusion fremgår det, at der er udtalte sociale problemer blandt de berørte personer, hvis levevilkår præges af relativ og for nogle vedkommende absolut fattigdom. For så vidt angår enlige på starthjælp konkluderer rapporten, at det kræver stor viljestyrke at leve på starthjælp.

Rapporten behandler også 300 timers reglen og konkluderer, at for familier, som ikke opfylder 300 timers kravet, er rådighedsbeløbet så lavt, at de akkurat har råd til et minimumsbudget, dvs. alene dagligvarer og varige forbrugsgoder, men hvor intet bruges på transport og fritidsaktiviteter.

For så vidt angår starthjælpens beskæftigelsesmæssige effekt, konkluderer rapporten, at starthjælpen synes at have indfriet sit mål. Flygtninge, som kun er berettiget til starthjælp, kommer hurtigere i job end de flygtninge, som i tilfælde af arbejdsløshed er berettiget til kontanthjælp, dvs. de flygtninge som ankom til Danmark inden den 1. juli 2002.

Efter godt fire års ophold i Danmark er der stor forskel på de to grupper. Blandt dem, som kan få hjælp på normalt niveau, er 30 pct. i arbejde, men det er 42 pct. blandt de flygtninge, som kun er berettiget til starthjælp. Det giver en forskel på 12 procentpoint eller 40 pct. i absolut forskel. Analysen viser samtidig, at beskæftigelseseffekten er klart mere udtalt for mænd end for kvinder. De 30 pct. modtager kontanthjælp, der kan være nedsat efter 500 kroners nedsættelsen eller kontanthjælpsloftet.

Loftet over ydelser til kontanthjælpsmodtagere

SFI, Socialforskningsinstituttet, 2005

SFI lavede i 2005 en evaluering af loftet over ydelser til kontanthjælpsmodtagere. Resultaterne af denne evaluering er, at der er flere, som har fået sværere ved at få pengene til at slå til. Der er således flere blandt de berørte, der har ladet være med

at betale husleje, børnepasning samt afdrag på lån og afbetalingskontrakter, efter kontanthjælpsloftet fik effekt.

Endelig viser evalueringen, at loftet ikke havde fået flere kontanthjælpsmodtagere i beskæftigelse. Det anføres, at en af årsagerne til den manglende beskæftigelseseffekt kan være, at relativt mange af de betragtede kontanthjælpsmodtagere har problemer ud over ledighed. Om loftets effekt på jobsøgningen, anføres det, at loftet ikke har fået flere af de berørte kontanthjælpsmodtagere til at ønske eller søge et arbejde.

Kulegravning af kontanthjælpsområdet, 2006

Kulegravningen af kontanthjælpsområdet fra 2006 viste, at sandsynligheden for at komme i job er højere for gifte og samlevende på det tidspunkt, hvor de bliver omfattet af loftet. Men effektens størrelse er ikke sikker for samtlige grupper og på alle tidspunkter.

300- 450- 225 timers reglen

SFI, Socialforskningsinstituttet, 2008

SFI undersøgelsen fra 2008 om betydningen af 300 timers reglen viser, at en tredjedel af de berørte ægtefæller, der har mistet kontanthjælpen, som følge af reglen har skaffet sig arbejde.

SFI-undersøgelsen viser endvidere, at ca. 45 procent af de personer, der har mistet kontanthjælpen, søger arbejde, mens 24 procent af de personer, der er varslede om en mulig fratagelse af kontanthjælpen, men ikke har mistet kontanthjælpen, søger arbejde. Undersøgelsen viser endvidere, at den, der har mistet kontanthjælpen, søger mere efter arbejde end den, der fortsat får kontanthjælp.

SFI's undersøgelse viste, at de personer, som ikke blev omfattet af 300 timers reglen, fordi de fik et arbejde, hovedsagelig arbejdede mere end 300 timer.

Samtidig viser evalueringen også, at levevilkårene forringes for de berørte. Hovedparten af interviewpersonerne vurderer, at deres økonomi er enten nogenlunde eller dårlig. Frakendte vurderer generelt deres økonomi dårligere end ikke-frakendte, mens personer, der er kommet i beskæftigelse på interviewtidspunktet, generelt vurderer deres økonomi bedre end ikke-beskæftigede.

AKF, Anvendt Kommunal Forskning, 2008

En undersøgelse fra AKF fra juni 2008 om kommunernes erfaringer med implementeringen af 300-timers reglen peger på, at mange indvandrerkvinder har "været uden for arbejdsmarkedet af kulturelle årsager". For nogle af dem har 300 timers reglen været det afgørende skub i retning af arbejdsmarkedet

Kommunerne har generelt i AKF-undersøgelsen givet udtryk for, at 300-timersreglen har været en tiltrængt opfordring til sagsbehandlere til at tage fat på de tunge sager. Flere kommuner har således tilkendegivet, at 300-timersreglen har virket som et "prik på skulderen" til jobcentre og sagsbehandlere og en opfordring til at tage fat på de mere tunge sager.

AKF-undersøgelsen viste, at i mange tilfælde taber kommunerne kontakten med de kontanthjælpsmodtagere, der har mistet kontanthjælpen på grund af 300-timers-

reglen, da de berørte kontanthjælpsmodtagere ifølge kommunerne ofte ikke er interesserede i opfølgning. Det hænger ifølge kommunerne sammen med, at flere af de berørte kontanthjælpsmodtagere er kommet i ordinær beskæftigelse og derfor ikke har behov for en opfølgning.

Kommunerne mener dog også ifølge AKF-undersøgelsen, at en del kontanthjælpsmodtagere bare har accepteret tingenes tilstand og er blevet hjemmegående, muligvis fordi de har modtaget en supplerende kontanthjælp af en relativ beskeden størrelse.

Jeg kan afslutningsvis oplyse, at Rådet for Socialt Udsatte i 2010 offentliggjorde en rapport, som er den tredje i rækken fra et forskningsprojekt "Konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag". Rapporten "Levevilkår og coping – Ressourcer, tilpasning og strategi blandt modtagere af de laveste ydelser" belyser uddannelse, helbred, økonomi, barrierer i forhold til job, overlevelsesstrategier mv. blandt modtagere af de laveste kontanthjælpsydelse sammenholdt med beskæftigede og modtagere af almindelig kontanthjælp.

Rapportens væsentligste konklusion er, at de laveste ydelser rammer personer, der har meget ringe chance for at komme i beskæftigelse, først og fremmest fordi de har helbredsproblemer. Derudover mangler mange kvalifikationer i forhold til arbejdsmarkedet især uddannelse og/eller sprogkundskaber. De lave ydelser motiverer kun få til at søge arbejde, men gør til gengæld det store flertal mere modløse.

De omtalte undersøgelser findes på forskningsinstitutternes hjemmesider, men vil alternativt kunne udleveres ved henvendelse til de relevante enheder.

Venlig hilsen

Mette Frederiksen